

3. Vapaatavoitteisen vapaan sivistystyön koulutuksen opiskeluoikeudet

Tässä ohjeessa kuvataan vapaatavoitteisen vapaan sivistystyön koulutuksen tietojen tallentamiseen liittyviä yleisiä lähtökohtia ja ohjeellisia periaatteita KOSKI-palvelussa. Vasemman reunan navigaatiovalikosta pääset siirtymään ohjeisiin, joissa käydään läpi, miltä vapaan sivistystyön oppilaitoksissa järjestettävän, vapaatavoitteisen vapaan sivistystyön koulutuksen suorituksen tietojen tulisi näyttää KOSKI-palvelussa silloin, kun ne on käyttöliittymän avulla tallennettu tai opintohallinnon järjestelmästä siirtämällä tuotu KOSKI-tietovarantoon oikein. Ohjetta voi käyttää sen varmistamiseen, että yksittäisen oppijan tiedot ovat siirtyneet tai tallennettu oikein. Jos tiedot on tuotu KOSKI-tietovarantoon opintohallinnon järjestelmästä siirtämällä, käytäthän ohjetta yhdessä opintohallintojärjestelmätoimittajan KOSKI-ohjeen kanssa. Jotta tiedot siirtyisivät oikein, opintohallintojärjestelmään tehtyjen kirjausten tulee ensin olla oikein. Ongelmatapauksissa otathan yhteyttä opintohallintojärjestelmätoimittajaan ja/tai KOSKI-palvelusoihteeseen (koski@opintopolku.fi).

Sisällys

- [Vapaatavoitteinen vapaan sivistystyön koulutus KOSKI-palvelussa](#)
 - [Mitä on vapaatavoitteinen vapaan sivistystyön koulutus?](#)
 - [Usein kysyttyä](#)
 - [Koulutus on rahoitettu valtionavustuksella. Voidaanko sen tiedot tallentaa KOSKI-palveluun?](#)
 - [Mitä koulutuksia ei voi tallentaa vapaatavoitteisena koulutuksena KOSKI-palveluun?](#)
 - [Mitä tietojen tallentaminen edellyttää?](#)
 - [Miksi vapaatavoitteisen koulutuksen tietojen tallentaminen edellyttää henkilön antamaa suostumusta?](#)
 - [Yleiset periaatteet](#)
 - [Käyttöohjeet KOSKI-käyttäjälle](#)

Vapaatavoitteinen vapaan sivistystyön koulutus KOSKI-palvelussa

Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä antaa vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjälle mahdollisuuden tallentaa KOSKI-tietovarantoon 1.8.2021 alkaen vapaatavoitteisen vapaan sivistystyön koulutuksen tietoja. ([9 d §](#))

Mitä on vapaatavoitteinen vapaan sivistystyön koulutus?

Vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitetun oppilaitoksen ylläpitäjän on tallennettava tietovarantoon 9 d §:ssä säädetyt tiedot vapaasta sivistystyöstä annetun lain 6 b §:ssä säädetyt edellytykset täyttävässä, muussa kuin mainitun lain 7 a luvussa taikka oppivelvollisuuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa olevista opiskelijoistaan, jos oppilaitoksen ylläpitäjä on päättänyt tarjota tietovarantoon tallentamista koulutukseen osallistuville opiskelijoille ja opiskelija suostuu tietojen tallentamiseen.

Usein kysyttyä

Koulutus on rahoitettu valtionavustuksella. Voidaanko sen tiedot tallentaa KOSKI-palveluun?

Silloin, kun valtionavustuksella rahoitettu koulutus järjestetään noudattaen vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, koulutus on vapaan sivistystyön lain mukaista ja vapaatavoitteisissa koulutuksissa saavutettua osaamista voidaan tallentaa KOSKI-palveluun samoin ehdoin, kuin valtionosuusrahoituksella rahoitettua vapaan sivistystyön koulutustakin.

Mitä koulutuksia ei voi tallentaa vapaatavoitteisena koulutuksena KOSKI-palveluun?

Vapaan sivistystyön oppilaitoksissa voidaan järjestää erilaisia koulutuksia. Osa koulutuksista on sellaisia, joiden tietojen tallentaminen KOSKI-tietovarantoon ei ole sallittua edes opiskelijan antamalla suostumuksella. Tällaisen koulutuksen suoritustietoja ei missään tilanteessa tallenneta vapaan sivistystyön opiskeluoikeudelle, jonka päätason suoritus on vapaatavoitteisen koulutuksen suoritus.

Vapaatavoitteisella koulutuksella ei tarkoiteta [oppivelvollisuuslain 4 § 3 momentissa](#) säädetyssä tilanteessa tarkoitettua, kansanopistojen oppivelvollisille suunnattua vapaan sivistystyön koulutusta, josta säädetään [vapaasta sivistystyöstä annetun lain 7 a luvussa](#) ja jossa noudatetaan omaa opetussuunnitelman perustettaan ([ePerusteet](#)). Kun nuori oppija suorittaa oppivelvollisuuttaan kansanopistossa ns. Opistovuosi oppivelvollisille - opetussuunnitelman perusteen mukaisesti, hän ei ole tässä koulutuksessa vapaatavoitteinen opiskelija.

Vapaatavoitteisella koulutuksella ei myöskään tarkoiteta [oppivelvollisuuslain 5 § 2 momentissa](#) säädettyjä tilanteita, joissa oppivelvollisuuttaan kansanopistossa suorittava nuori opiskelee koulutuksessa, jossa noudatetaan vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosittelusta ([ePerusteet](#)) tai kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perustetta ([ePerusteet](#)). Kun nuori oppija suorittaa oppivelvollisuuttaan kansanopistossa joko kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteen tai vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen perusteen mukaisesti, hän ei ole tässä koulutuksessa vapaatavoitteinen opiskelija.

Huomioi myös muut tilanteet, joissa koulutusta ei katsota vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaiseksi sellaiseksi koulutukseksi, jonka tiedot voitaisiin tallentaa KOSKI-palveluun vapaatavoitteisena koulutuksena:

- hankintakoulutukset, jota oppilaitos järjestää koulutusta myyvän oppilaitoksen asemassa,
- tilauskoulutukset rajatulle henkilöryhmälle tai yritykselle,
- muu maksullinen palvelutoiminta, tai
- vapaan sivistystyön oppilaitoksessa järjestetty muu opetus tai koulutus, joka järjestetään jotakin toista koulutustyyppiä koskevan lainsäädännön mukaisena koulutuksena eli jonain muuna kuin vapaana sivistystyönä:
 - korkeakoulun kanssa tehtyyn sopimukseen perustuva avoin korkeakoulutus, jonka suoritustiedot ilmoitetaan kyseiselle korkeakoululle ja tallennetaan [korkeakoulujen valtakunnalliseen tietovarantoon](#),
Lue lisää korkeakoulutuksen tietojen tallentamisesta Virta-opintotietopalveluun: [Virta-opintotietopalvelu](#)
 - [kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa](#) tarkoitettuna työvoimakoulutuksena toteutettu kotoutumiskoulutus, tai
 - [taiteen perusopetuksesta annetussa laissa](#) tarkoitettu taiteen perusopetus, jossa noudatetaan omaa opetussuunnitelman perustettaan ([ePerust](#) eet).
Lue lisää taiteen perusopetuksen tietojen tallentamisesta KOSKI-opiskeluoikeustiedoista täältä: [Taiteen perusopetuksen opiskeluoikeudet](#)

Mitä tietojen tallentaminen edellyttää?

Tiedot voidaan vapaatavoitteisen koulutuksen osalta tallentaa, mikäli oppilaitoksen ylläpitäjä päättää tarjota mahdollisuuden tietojen tallentamiseen valtakunnalliseen rekisteriin ja opiskelija antaa suostumuksensa tiedon tallentamiseen koulutuksen alkaessa. Alaikäisen lapsen ollessa kyseessä, suostumuksen antaa lapsen huoltaja. Oppilaitoksen tulee lisäksi ennen suoritus- ja opiskeluoikeustietojen tallentamista olla on kuvannut koulutuksen osaamisperusteisesti, suunnitellut kuvatun koulutuksen arviointikäytännöt ja opintojen laajuuden tulee olla määritelty opintopisteinä. Kuvaus tehdään viemällä paikallinen opinto- tai kurssisuunnitelma Opetushallituksen ylläpitämään ePerusteet-palveluun. Arviointi voidaan toteuttaa joko numeerisesti tai siten, että koulutus arvioidaan olevan joko hyväksytty tai hylätty.

Tallennettaessa vapaan sivistystyön vapaatavoitteisen koulutuksen tietoja KOSKI-tietovarantoon koulutuksen laajuus on määriteltävä opintopisteinä ja se on kuvattava ja arvioitava osaamisperusteisesti. Koulutuksen laajuus määritellään opintopisteinä siten, että opiskelijan keskimäärin 27 tunnin työpanos vastaa yhtä opintopistettä. Osaaminen arvioidaan arvosanalla hyväksytty tai hylätty taikka asteikkoarvioinnilla. (Laki vapaasta sivistystyöstä [6 b §](#))

Koulutuksen osaamisperusteinen kuvaaminen tapahtuu julkaisemalla paikallinen opetussuunnitelma ePerusteet-palvelussa.

Mikäli arvioinnin tuloksena on hylätä opiskelijan suoritus, ei suoritustietoa tallenneta KOSKI-tietovarantoon.

Vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitetun oppilaitoksen ylläpitäjän on tallennettava tietovarantoon seuraavat tiedot mainitun lain [6 b §:ssä](#) säädetyt edellytykset täyttävässä, muussa kuin mainitun lain [7 a](#) luvussa taikka oppivelvollisuuslain [5 §:n](#) 2 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa olevista opiskelijoistaan, jos oppilaitoksen ylläpitäjä on päättänyt tarjota tietovarantoon tallentamista koulutukseen osallistuville opiskelijoille ja opiskelija suostuu tietojen tallentamiseen. (Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä [9 d §](#))

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu opiskelijan tai osaamismerkkin suorittajan suostumus annetaan tiedot tallentavalle oppilaitoksen ylläpitäjälle koulutuksen alkaessa tai osaamismerkkiä haettaessa. Oppilaitoksen ylläpitäjän on ennen suostumuksen antamista annettava opiskelijalle tai osaamismerkkin suorittajalle tietoa siitä, kuinka tietovarantoon tallennettuja tietoja voidaan käsitellä, luovuttaa ja säilyttää. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Alaikäiseltä lapselta tarvitaan tietojen tallentamiseen myös tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumus. Oppilaitoksen ylläpitäjän on säilytettävä suostumus pysyvästi ja tehtävä siihen merkintä, jos suostumus myöhemmin peruutetaan. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa ilmoittamalla siitä Opetushallitukselle, jonka on edelleen ilmoitettava peruuttamisesta oppilaitoksen ylläpitäjälle.

Miksi vapaatavoitteisen koulutuksen tietojen tallentaminen edellyttää henkilön antamaa suostumusta?

Vapaan sivistystyön vapaatavoitteisten koulutusten tietoihin voi sisältyä kurssitietoja, jotka voivat antaa henkilön yksityiselämästä epäsuoria vihjeitä. Jokin kurssitieto voi antaa epäsuoran vihjeen henkilön sairaudesta, vammasta, poliittisista mielipiteistä, toimimisesta ammattiyhdistysliikkeessä tai uskonnollisesta tai filosofisesta vakaumuksesta. Tämän vuoksi hallituksen esityksessä on ehdotettu, että tietojen tallentaminen tietovarantoon olisi sidottu henkilön itsensä antamaan suostumukseen. Ketään henkilöä ei veloitettaisi tallentamaan vapaassa sivistystyössä suorittamiaan kursseja tietovarantoon. ([HE 19/2021](#))

Yleiset periaatteet

Vapaatavoitteisesti opiskelevalle opiskelijalle vapaan sivistystyön opiskeluoikeus luodaan aina vasta koulutuksen päätyttyä. Opiskeluoikeus luodaan ja päätetään samalla kertaa suoraan opiskeluoikeuden päättävään terminaaliin ja samalla tallennetaan koulutukseen sisältyvän opintosuorituksen tai opintosuoritusten tiedot.

Jos sama opiskelija palaa myöhemmin samaan oppilaitokseen suorittamaan uusia koulutuksia, hänelle luodaan aina uusi opiskeluoikeus eikä kahden erillisen koulutuksen suoritustietoja tallenneta samalle opiskeluoikeudelle, vaan molemmat omille opiskeluoikeuksilleen. Samalla opiskelijalla voi siis olla useita erillisiä vapaan sivistystyön opiskeluoikeuksia, jotka luodaan aina vasta kunkin koulutuksen päätyttyä.

Opiskeluoikeuden luominen edellyttää, että opiskeluoikeudelle voidaan tallentaa vähintään yksi arvioitu opintosuoritus, jonka laajuus on määritelty opintopisteinä. Jos vapaatavoitteiselle opiskelijalle ei koskaan kerry yhtään hyväksytysti suoritettua, arvioitua suoritusta, ei KOSKI-palveluun luoda vapaan sivistystyön opiskeluoikeutta eikä tallenneta suoritustietoja. Tämä pätee tilanteisiin, joissa opiskelijan koko koulutuksen suoritus hylätään, tai jos opiskelija jättää koulutuksen kesken siten, ettei oppilaitoksessa voida arvioida yhtään suoritettua opintokokonaisuutta. Hylättyjä suorituksia ei koskaan tallenneta KOSKI-palveluun. Vapaatavoitteisille opiskelijoille ei saa luoda sellaisia vapaan sivistystyön opiskeluoikeuksia, joille ei koskaan tallenneta yhtään arvioitua osasuoritusta.

Käyttöohjeet KOSKI-käyttäjälle

3.1 Opiskeluoikeus vapaatavoitteisen koulutuksen opiskelijalle

3.2. Opintosuoritustietojen tallentaminen vapaatavoitteisessa koulutuksessa